

ABONAMENTUL :

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Jum. an 36 Lei = 72 Cor.
 Trei luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 ml.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada numărul 1 n.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPĂOAZĂ.

„Oameni noi și oameni vechi.”

Un fost ministru, ocupându-se într'un ziar de opoziție, de noua înfățișare a vieții noastre publice, constată aparițiunea unor elemente menite să devie obiectul curiozității și al ironiei generațiilor viitoare.

Se înțelege că nu e vorba decât de „oamenii noi” cari au luat cu asalt citadela vechiului politicianism român, cu atâta vijeliosă energie, încât este suficient să pronunți expresiunea de „om nou” pentru a face să pălească pe cei mai rutinați oameni de politică, ai vechiului regat.

De sigur că apariția repede a „oamenilor noi”, e destul de simptomatică pentruca psihologia acestora din urmă să merite să fie studiată de aproape.

Intr'o broșură, într'un articol de ziar sau de revistă, sau în fine într'un discurs pronunțat în parlament, se poate lufățișca cu mai multă, sau mai puțină precizie și talent, în ce constă, în esență, caracteristica „oamenilor noi” și cari ar putea să le fie rostul și menirea, cum și cauzele ce au determinat ivirea lor intempestivă în viața noastră publică.

Pentru toate acestea însă, s'ar cere o sinceritate și o nepărtinire ce nu aveau darul să existe în aprecierile fostului ministru.

Punând chestiunea într'un mod ce nu poate avea nici o legătură cu realitatea și căutând să menajeze mai mult capacitatea de veselie a generațiilor viitoare, cu privire la fenomenul ce ne preocupă, fosta excelență, constată că „oamenii noi” sunt dezertorii și fugarii din anumite organizații politice, oamenii cu cinste îndoelnică și cu activitate publică lăsând foarte multe de dorit și cari în momentul când văd că li s'au înfundat toate drumurile și că sunt pe marginea falimentului politic, profită de împrejurare și trec într'un alt partid, pentru a-și refăce o virginitate nouă și a scăpa de tot aceea ce trecutul proiectează urât asupra lor.

Pusă astfel, chestiunea oamenilor noi nu mai prezintă, natural, nici o importanță, de oare ce oamenii noi sunt elementele pe care le îndepărtează până și partidele ce nu mai au nici un rost de a trăi.

Mai mult de cât atâta: a fi om nou, e o nedemnită și o rușine și prin forța lucrurilor, e o cinste să rămâi „om vechiu” om care nu voeste să schimbe nimica din apucăturile și moravurile sale, deși acesta are să susție totdeauna că el se transformă conform nevoilor societății și spiritului nouilor curente.

Suntem dezolați că ne vedem în situație de a contrazice pe un fost ministru, dar un sentiment de cinste sufletească ne îndeamnă să spunem că nu cele cuprinse în articolul în chestiune constituiesc caracteristica „oamenilor noi”.

„Om nou” nu înseamnă nici fugar, nici transfug, nici hoț, nici acaparator.

Oamenii noi sunt puțini și rari, tocmai pentruca sunt exemple de cinste, de soliditate sufletească, de nobilă desinteresare și de luminat patriotism.

„Oamenii noi” nu pot fi de cât aceia asupra cărora nu apasă nici o vină; aceia cari nu au făcut nici o acțiune urâtă în viață; aceia cari nu au mâncat banii statului și nu au încurcat treburile și afacerile publice.

„Oamenii noi” sunt aceia cari ocupând o funcție la stat, nu au căutat să se pricopsescă în detrimentul intereselor generale, nu

s'au înconjurat de favoriți și de lingușitori, nu au risipit fondurile ministerelor și nu au avut ca ideal, să dea în cele mai mici împrejurări, admiratorilor, amicilor și cunoșcuților, banchete cu banii țării, servite numai de Cassa Capșa.

„Oamenii noi” nu au nimic să-și reproșeze și nimic nu li se poate imputa.

Căți, prin urmare, ar putea să revendice acest titlu, dintre politicienii vechiului regat? De sigur foarte puțini... câțiva. Schimbările aduse de război, au scos însă în evidență necesități nouă și au pus în lumină caractere și temperamente distiuse și pline de desinteresare, pe care țara le-a chemat să conducă interesele-i supreme.

Să recunoaștem meritele și calitățile acestor „oameni noi”, să le recunoaștem cinstea și să avem noblețea de suflet, să nu creiem în sufletul mulțimei confuziuni și îndoeli.

TELEGRAME.

Agenția telegrafică „Damian” (fost Dacia).

Serbia contra bisericii catolice.

Zagreb. — Ziarul „Narodna Politika” în articole de fond și în alte articole mai mici se ocupă zilnic de atitudinea anticatolică a guvernului din Belgrad.

Miscarea anticatolică a luat naștere din cauza intenției guvernului, de a șterge din școală predarea obligatorie a religiei, mai apoi prin atașarea în calitate de delegat, fără consultarea torurilor competente catolice din Iugoslavia, a preotului liberal, Anico din Ragusa, pe lângă scaunul papal.

Ziarele sârbești ortodoxe atacă în cuvinte prea puțin alese catolicismul, iar ziarul „Tribuna” din Belgrad, afirmă, că democrația europeană are azi în față doar doi dușmani foarte primejdioși: bolșevismul și Vaticanul.

Călugări expulsați din Cașovia.

Praga. — Guvernul cehoslovac a ordonat ca toți călugării ordinului premonțean, cari se află instalați în casa ordinului din Cașovia, și cari înainte de unire erau profesori ai liceului maghiar de acolo, să fie expulsați din mănăstire, unde nu mai îndeplinesc de un an nici o funcțiune, și să se mute în mica mănăstire din Jászovár. Egumenul mănăstirii a cerut prin jupanatul din Cașovia, schimbarea deciziei ministeriale. Guvernul a rămas însă la hotărârea luată și astfel propagatorii cei mai înverșunați ai șovinismului maghiar, cari au dat pleiada de istorici mincinoși ai fostei Ungarii este azi izolată de lume, în Jászovár.

Demonstrații în Viena contra Ungariei.

Budapesta 8. — Eri au avut loc la Viena mari demonstrațiuni contra Ungariei în toate circumscriptiile Vienei s'au ținut întruniri, la cari au vorbit oratorii dr. Frederic Adler, asasinul lui Sürgh, Otto Bauer, prim redactorul ziarului „Arbeiter Zeitung” și Frederic Austerlitz.

Ședința comisiei administrative.

Impozite încasate în luna Ianuarie. — Statistica școlilor din Arad. — Aradul amenințat a rămâne fără cărbuni.

Marti după masă s'a ținut ședința comisiei administrative a orașului Arad.

În aceasta ședință membrii neromâni ai comisiei aveau să facă declarație că optează pentru cetățenia română. Două membrii prezenți la ședință au și făcut aceasta declarație, ceilalți membrii neromâni și-au motivat absența cu cauză de boală.

Urmându-se ordinii de zi, după raportul general al dlui primar dr. Robu s'au cetit rapoartele diferitelor rezorturi.

Din raportul financiar reiesă că în luna Ianuarie s'au încasat în dări directe 329 mii coroane, iar în dări indirecte 14 milioane.

Revizorul școlar face o statistică a școlilor arătând că în Arad sunt în funcțiune 5 școli de stat cu 34 învățători, 14 școli comunale cu 58 învățători, 1 școală confesională cu 9 învățători, adică în total 20 școli cu 96 învățători.

Dintre aceste în 5 școli cu 25 învățători, limba de predare e cea română, în 14 școli școli cu 67 învățători limba de predare e cea maghiară, iar în 1 școală cu 1 învățător limba de predare e cea germană.

Două școli, fiind localurile ocupate de armată, nu funcționează. Primăria se va îngriji ca și aceste școli să fie deschise.

Medicul șef al orașului arată că în luna Ianuarie au fost 148 cazuri de moarte; au fost anunțate 5 cazuri de difterie, un caz de scarlatină, 6 cazuri de tifos și 11 cazuri de tifos exantematic. Medicul șef aduce la cunoștința comisiei că gripa spaniolă s'a ivit în oraș la sfârșitul lunii Ianuarie, luând până azi proporții fatinse.

Directorul regional al CFR. din Arad, d. Ispravnic aduce la cunoștința comisiei, că direcțiunea centrală a C. F. din Cluj a oprit pe ziua de Marti furnizarea de cărbuni pentru Arad și a făcut propunere ca uzina electrică să fie transformată pentru utilizarea lemnului în loc de cărbuni.

Comisia decide să se facă demersuri de urgență pentru procurarea cărbunilor recurgându-se la intervenția dlui prefect și a dlui general Leca.

Ieri dimineață d. primar Robu, cerând intervenția dlui general Leca, s'au făcut demersuri la comandamentul trupelor din Transilvania să se pună la dispoziția orașului Arad cantitatea necesară de cărbuni, pentru menținerea în funcțiune a uzinei electrice.

Colectele pentru școlarii săraci.

„Reuniunea femeilor române din Arad exprimă mulțămiri atât donatorilor pentru obolul dat în scopul ajutorării școlarilor săraci cât și doamnelor și domnișoarelor colectante. S'a adunat: Colecta No 1. Dș. V. Carp 322 cor. 2. Dș. E. Demian 758 cor. 3. Dș. M. Drecin 140 cor. 4. Dș. S. Mihulin 732 cor. 5. Dna L. Vătan 280 cor. 6. Dna I. Buftea 1650 cor. 7. Dș. E. Saur 100 cor. 9. Dș. T. Ispravnic 600 cor. 10. Dș. E. Morariu 120 cor. 14. Dna R. Moldovan 2025 cor. 16. Dnele Ispravnic L. Mladin și dr. Ispravnic 6270 cor. 18. Di S. Brădean 360 cor. Comitetul parohial din Arad 800 cor. Dna D. Momac 100 cor. Dna I. Secula 10 cor. Dela Eforia școl. prin revizorat 2000 cor. Asemnat dela prefectură 1600 cor. Dna E. Bodrojan, Pecica 50 cor. Colectele No 8, 11, 12, 13, 15, 17, cari n'au fost reînapoiate, rugăm să le trimiteți casierei. Adriana dr. Ispravnic, viceprezidenta.

INFORMAȚIUNIL

— Din cauza sitei Sărbători — Vasile, Grigorie și Ioan — ziarul nostru va apare Sâmbătă dimineața, la orele obișnuite.

— Azi la orele 11 a. m. se sfințește Școala profesională de fete, fosta preparandie de băieți.

— Medicul șef al orașului Arad, a fost înecunștințat în cursul zilei de ieri despre 8 cazuri noi de gripă, iar azi despre 10.

Oficiul economic al orașului, în ședința sa ultimă a decis, ca lucrările arhitectonice ale orașului să fie executate și de aici înainte tot de antreprenorul de până acum, d. Ignatie Vandrăceac.

— Țăranul Petru Vărășanțu din Pauliș pe când urca, ieri, scara la prefectura județului, a fost lovit de apoplexie și a murit în brațele nevastei sale care îl însoțea.

Decedatul venise la Arad pentru a scoate un atestat despre starea lui sanitară dela prim medicul județean, cu scopul ca în baza acestui atestat să ceară scutirea de serviciu militar a unicului său fiu înrolat la regimentul arădan.

— În ziua de 19 Ianuarie, s'a ținut la Brad o frumoasă petrecere națională, ale căreia venituri au fost destinate pentru scopuri național-culturale.

La petrecere s'a încasat suma de 620 cor. numai din suprasolviri.

— Situația monetară la București, în 10 Februarie: a coroanei ștampilate 32 lei, mărci 112, ruble 74. leva 94, franci francezi 450, franci elvețieni 900, lire sterline 200, lire italiene 360, lire otomane 38, dolari 56.

— Zilele trecute s-a supus spre aprobarea consiliului de miniștri, proiectul de lege, prin care contractele de închirieri, atât pentru imobile cât și pentru magazine, cari expirau la 23 Aprilie 1920, să fie prelunzite de drept încă pe timp de trei ani; adică până la 1923.

Acest proiect va fi depus pe biroul Camerei. Proiectul de lege, care prevede această prelunzire, cuprinde atât vechiul regat, cât și țările unite.

— Măcelarii și cărnățarii din Arad, prin o delegațiune a lor, au prezentat un memoriu primăriei, cerând să intervie la comisiunea însărcinată cu supravegherea prețurilor, să urce prețurile actuale a cărnurilor, iar orașul să renunțe a mai rechiziționa seul, deoarece fabricantul de săpun, căruia i se furnisa seul de către oraș, nu fabrică decât săpun de ras. S'a cerut delegației, să prezinte ambele cereri în scris.

— Pentru profesorii de limba română: Se aduce la cunoștința dlor profesori de limba română că foaia «Limba Română» care apare în limbile română, germană și maghiară, va publica alături de «Cursul metodic pentru începători» care își continuă dezvoltarea, un curs rezumativ și repetitor de limba română, pentru probele dela sfârșitul semestrului I, cu elevii de liceu.

Acest curs e cuprins în numerile 3, 4, 5 și 6. Cererile se vor adresa Administrației str. Rudolf nr 3 vis a vis de Grand Hotel Ferdinand, Timișoara.

Un curs pentru începători. Un curs pentru cei mai înaintați în limba românească și o serie de acte publice dă fiecare număr din «Limba Română», care apare de 3 ori pe săptămână în limbile română, germană și maghiară. Pentru începători curs special. Redacția și Administrația, Timișoara str. Rudolf nr 3. vis a vis de Grand Hotel.

Un curs metodic pentru funcționari, cari vor să învețe românește, publică «Limba Română», foaie care apare în limbile română, germană și maghiară, acest curs poate fi folosit nu numai cu ajutorul unui profesor, dar chiar de elev singur. Redacția și Administrația foii «Limba Română» sunt str. Rudolf nr. 3. vis a vis de Grand Hotel Ferdinand, Timișoara.

— Comisiunea însărcinată cu dările va funcționa de aci înainte, nu în Ineu, ci în Șiria

Co 935-1

Gensurat: C. Teodorescu.

„MUREȘANUL“ institut de credit și economii societate pe acții în Mariaradna.

Convocare.

P. T. acționari ai institutului de credit și economii «MUREȘANUL» societate pe acții în Mariaradna prin aceasta sunt poștiți la

a XXII-a adunare generală

care se va ținea în localitățile institutului din Mariaradna, Mercuri în 25 Februarie 1920 la 10 ore a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale; constatarea acționarilor prezenți și a acțiilor pe cari le reprezintă.
2. Alegerea alor 2 notari, 2 verificători și 3 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al Comitetului de supraveghere despre anul de gestiune 1919.
4. Aprobarea bilanțului, a Ctului Perdere & Profit și împărțirea profitului curat.

5. Darea absolutorului pe seama direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
6. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1920.
7. Alegerea alor 2 membri în direcțiune.
8. Eventuale propuneri.

Mariaradna, la 10 Ianuarie 1920.

DIRECȚIUNEA.

NOTĂ: La adunarea generală pot participa cu vot consultativ și decisiv numai acei acționari, cari sunt trecuți, ca proprietari în registrul de acții cel puțin cu 6 luni înainte de adunarea generală și cari până la deschiderea adunării generale își depun acțiunile la Cassa institutului, ori la institutul «Victoria» din Arad.

Activa		CONTUL BILANȚ				Pasiva	
164	Cassa	78880	47	Maestro folio 24	Capital social	150000	—
122, 186, 105, 188, 177	Bon la Bănci	6956	93	110	Fond de rezervă	114100.52	—
166	Escont	960193	70	111	Fond de penziune	32510.11	63
174	Imprumuturi Hipotecare	5527	—	189	Depuneri spre fructificare	1162494.34	—
180	Cont curent cu acoperire	475811	60	190	Depuneri în Cont-Curent	105786.60	1268230
128	Imprumuturi pe Lombard	7355	—	185	Depozit de Cassă	—	6495
129	Efecte	93475	—	—	Creditori 144, 191, 194 2/III.	—	70848
120	Realități	17933	—	—	Dividendă neridicată 172, 181, 192.	—	3700
180	Mobilier	descriș	—	18	Transitoare	—	—
200	Anticipațiuni	45124	42	31	Dare nesolvită după int. de Depuneri	1580.02	—
					Interese transitoare anticipate	20378.12	21958
					Profit curat	—	24118
		1891467	12			1691457	12

Debit		CONTUL PERDERE & PROFIT				Credit	
Maestro folio 64	Interese pentru Fondul de rezervă	5433.35	—	Maestro folio 78	Profit transpus	—	927
65	» » » » pensioane	1840.14	7278	193	Interese dela Escont	58895.45	—
178	» după Depuneri spre fructificare	28727.92	—	175	» » Imprumuturi hipotecare	530.70	—
113	» » » » in cont-curent	4772.47	33500	176	» » Impr. pe oblig. cu cavenți	253.10	—
	Spese:			162	» » » » Lombard	890.10	—
170, 141, 94	Salare, bani de cuartir și adaus de scumpete	24761.60	—	55	» » » » Efecte	1800.—	—
182	Marce de prezență	1200.—	—	148	» » » » Cont-curent cu acoperire	24900.85	82269
163	Porto	1188.30	—	145	Competința de timbru	—	36
171	Spese de birou	7621.40	34771	1/III	Venit dela Marfă	—	35748
	Dări:			3/III	Provizțiuni	—	13327
187	Dare directă comunală și culturală	7686.—	—				—
168	10% dare după Interesele de Depuneri	3850.04	11086				—
119	Amortizări	—	21609				—
	Profit curat	—	24118				—
			192304				26

Mariaradna, la 31 Decembrie 1919.

DIRECȚIUNEA:

Raiem m. p. preș.

P. Givulescu m. p. vice pres.

Dr. At. Brădeanu m. p.

Tuduescu m. p.

Truția m. p.

Dr. R. Velicis m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Mariaradna, la 10 Ianuarie 1920.

Fabriciu Manuilă m. p. președinte.

A. Bozgan m. p.

Ilie Papp m. p.

Gheorghe Pleș m. p.

Nicolae Milli m. p.

TIPARUL TIPOGRAFIEI «CONCORDIA» ARAD.